

Ochrana duševního vlastnictví při exportu: klíč k úspěšné expanzi

Právní rámec a praktické strategie pro efektivní ochranu patentů, známek a vzorů a vymáhání autorského práva na domácích i zahraničních trzích

Martin Loučka

Co se aktuálně děje?

- ◆ **AI: spory o autorské právo** (GEMA vs. OpenAI, Getty Images vs. Stability AI)
- ◆ **Rostoucí význam TDM výjimky**
- ◆ **Jednotný patent a Jednotný patentový soud**
- ◆ **Pokračující boj s padělkami** (112 milionů ks za 4 mld. EUR v roce 2024)
- ◆ **Podpora SMEs v rámci ochrany duševního vlastnictví**

Výhody ochrany duševního vlastnictví při exportu

Strategická ochrana inovací i značky pro bezpečný vstup na
zahraniční trhy

Duševní vlastnictví je
klíčová konkurenční
výhoda, která chrání
inovace, značku a
design před
napodobením

Nedostatečná
ochrana vede k
riziku kopírování
výrobků a oslabuje
tržní pozici firmy v
cizině

Efektivní správa IP
snižuje
pravděpodobnost
právních sporů a
sporných situací v
zahraničí

Ochrana duševního
vlastnictví zvyšuje
hodnotu firmy a
podporuje důvěru
partnerů i zákazníků
na nových trzích

Správné rozhodnutí
mezi patentem,
ochrannou známkou
nebo průmyslovým
vzorem zajišťuje
maximální využití
práv

Formy právní ochrany duševního vlastnictví pro firmy

Vyberte správný nástroj podle typu inovace a cíle na trhu

Patenty – chrání technická řešení a inovace; vhodné pro unikátní vynálezy s vysokou hodnotou na trhu.

Ochranné známky – zajišťují ochranu značky, loga či jména; nezbytné pro rozpoznání produktu nebo služby na zahraničních trzích.

Průmyslové vzory – chrání vzhled výrobku nebo jeho části; využívá se při designu nových produktů pro odlišení na trhu.

Autorská práva – vztahují se na tvůrčí díla jako software, texty, fotografie; je automatická ochrana bez registrace.

Další přístupy: **utajení** chráněných informací nebo **strategické zveřejnění** pro získání výhody bez registrace.

Výběr formy a správné načasování ochrany rozhodují o efektivitě právního zabezpečení na domácím i zahraničním trhu.

Patent, ochranná známka a průmyslový vzor: Klíčové rozdíly a využití

Jak správně zvolit ochranu duševního vlastnictví pro podporu expanze na zahraniční trhy

Patent

1. Chrání technická a funkční řešení
2. Poskytuje výlučná práva po omezenou dobu (20 let)
3. Vhodný pro inovativní technologie a výrobní procesy
4. Zajišťuje ochranu proti výrobě a prodeji bez souhlasu vlastníka

Převoditelná práva

Ochranná známka a průmyslový vzor

1. **Ochranná známka:** Identifikuje výrobky nebo služby a buduje značku na trhu (neomezená doba)
2. **Průmyslový vzor:** Chrání vzhled a design výrobků pro jasné odlišení od konkurence (25 let)
3. Exportně orientované firmy často kombinují tyto formy ochrany dle charakteru produktů a strategií
4. Obě formy pomáhají upevnit postavení značky a vizuální identity na trhu

Převoditelná práva

Jak tvořit originální a právně bezpečné názvy značek

Kroky a osvědčené postupy pro jedinečnou a právně chráněnou značku

Vyhýbejte se kolizím s existujícími **ochrannými známkami** pomocí důkladného rešeršního procesu

Zvolte **jedinečný** a **snadno zapamatovatelný** název, který odpovídá hodnotám firmy

Vyhněte se **obecným** či **laudatorním** výrazům

Při volbě názvu zvažte jeho srozumitelnost a význam v cílových zahraničních trzích

Zajistěte **právní bezpečnost** značky, aby se minimalizovalo riziko sporů a nákladů na přejmenování

Průběžně aktualizujte rešerši a přihlášky v souladu s platnou legislativou

Autorské právo

(obrázky, dokumenty,
software,...)

- **Automatický vznik ochrany, +70 let, nepřevoditelná**
- **Práh vzniku ochrany (původnost, kreativita)**
 - Fotografie, novinové články, software UI
 - NE: předurčené prvky
- **Není potřeba registrace (pozor na USA)**
- **Dualita práv**
 - Majetková
 - Osobnostní (billboard na Nuselském mostě)
- **Specifická ochrana databází**

Design výrobků i digitálních rozhraní chrání průmyslové vzory a autorská práva.

Správná registrace průmyslových vzorů zajišťuje exkluzivitu na trhu.

Autorská práva kryjí originální vizuální prvky aplikací i webů bez registrace.

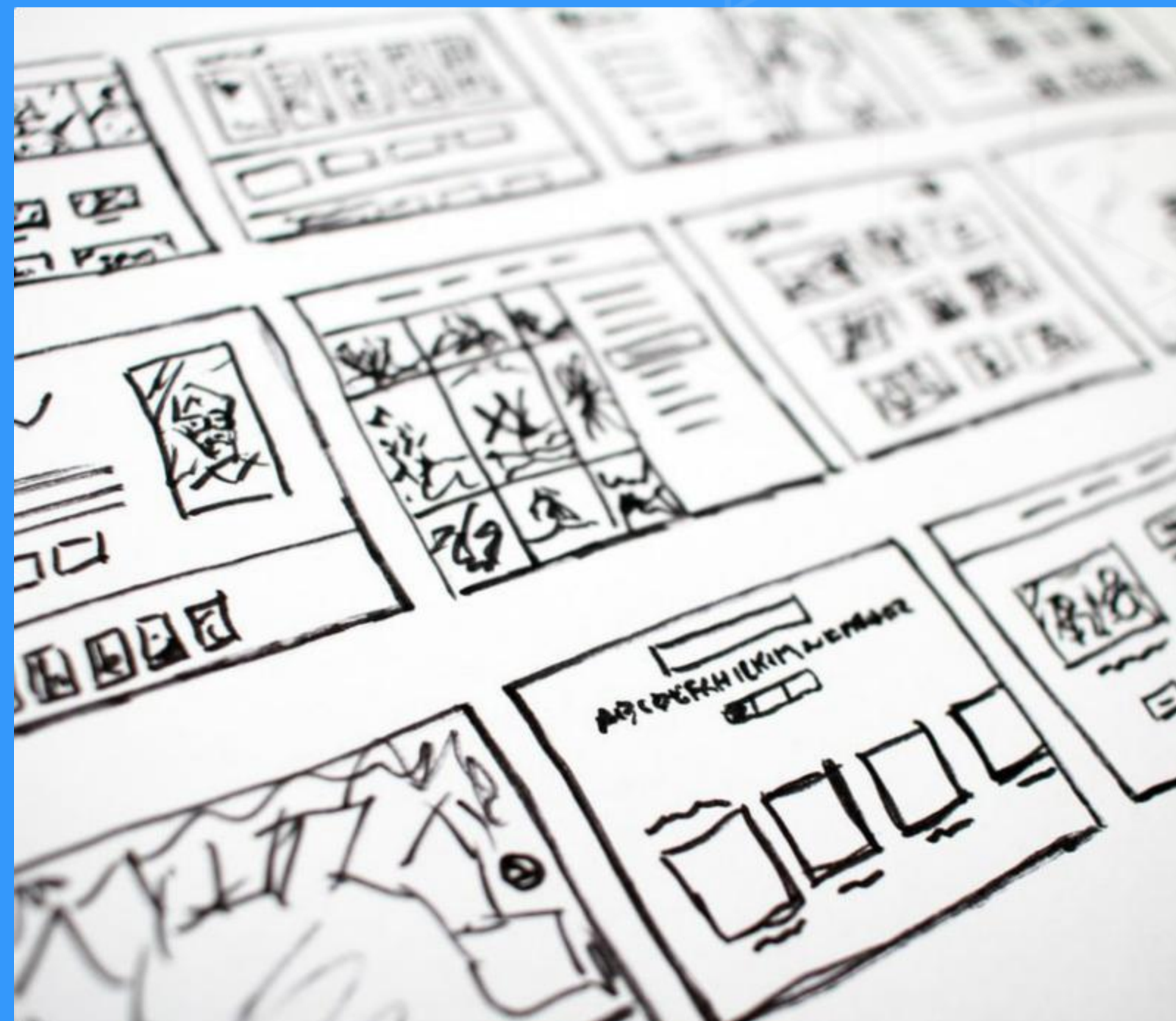
Originální vizuální identita zvyšuje rozpoznatelnost značky na trhu. Ochranná známka zajistí exkluzivitu.

Sledování trhu je klíčové pro včasné odhalení porušení práv a právní zásah.

Kombinace registrace a aktivního monitoringu posiluje ochranu.

Efektivní ochrana designu výrobků a UI

Praktické postupy pro právní zabezpečení vizuální identity a rozhraní

Grantové programy Evropského úřadu pro duševní vlastnictví (EUIPO) pokrývají náklady na registrace a poradenské služby

Podpora směřuje zejména na exportně orientované firmy, včetně menších podniků a startupů

Programy financují rozvoj značky, což zjednodušuje vstup na zahraniční trhy

Povědomí o dostupných úlevách a podpoře umožňuje efektivní plánování IP strategie a optimalizaci nákladů

- IP Scan: vyčerpáno
- Ochranné známky: vyčerpáno
- Průmyslové vzory: vyčerpáno
- Patenty: stále možné podávat žádosti

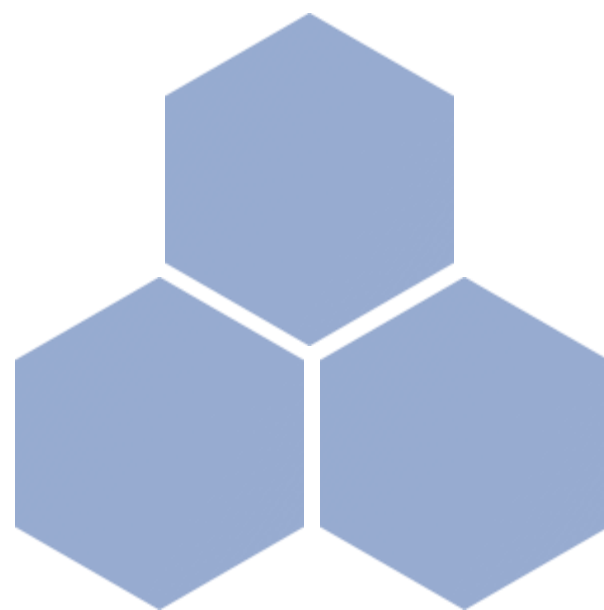

Finanční podpora při ochraně duševního vlastnictví pro exportéry

Využijte granty EUIPO a další formy podpory k efektivní ochraně značky a nákladové optimalizaci

Licencování duševního vlastnictví

- Proč potřebujeme licenci? Licence vs. zákonná užití a výjimky
- Obecná vs. autorskoprávní
- **Výhradní vs. nevýhradní**
- **Písemná forma** u výhradní licence, či zapsané ve veřejném seznamu
- **Odměna**: paušální vs. výnosová, bezúplatné nutno explicitně sjednat
- **Podlicence** – je-li sjednáno
- **Postoupení licence** – se souhlasem, případně při prodeji závodu
- **Povinnost ji využít** u autorských děl
- **Charakteristiky licence**: způsob, množství, místo, čas + účel

Alternativní způsoby ochrany: utajení a rychlé zveřejnění

Kdy volit utajení know-how a kdy rychlé zveřejnění jako efektivní právní strategii

Použijte **utajení** pro ochranu obchodních tajemství, kdy nechcete zveřejnit technické detaily a chránit tak své **know-how**. Co je to know-how a jak chránit nespecifická data?

Využijte **rychlé zveřejnění** k zabránění konkurentům v získání patentu na podobné řešení.

Rychlé zveřejnění zajišťuje efektivní zablokování registrace konkurencí, zejména u inovací vyžadujících rychlou ochranu.

Obě metody doplňují tradiční právní ochranu a volí se podle povahy produktu a tržních rizik.

Rozdíly v ochraně duševního vlastnictví: Česko vs. zahraničí

Jak se liší legislativa, procesy a vymahatelnost práv pro exportéry

Český IP systém

- **Ochrana založená na národních úřadech** (Úřad průmyslového vlastnictví)
- Vymahatelnost práv přes české soudy a správní orgány
- Proces registrace a ochrany standardizovaný na národní úrovni

Evropský IP systém

- Jednotný soubor pravidel pro patent, ochrannou známku i průmyslový vzor

Zahraniční IP systémy

- Nutnost zohlednit **mezinárodní smlouvy** (např. PCT, Madrid, Haagská dohoda)
- Správa a registrace se řídí místními pravidly každé jurisdikce
- Vymahatelnost práv závisí na specifikách místních soudů a úřadů
- Komplexita správních a právních postupů se liší stát od státu
- Riziko chyb při registraci a uplatňování práv bez znalosti místních podmínek
- Klíčové pro exportéry plánující expanzi do více zemí

Vs

Vymáhání práv k duševnímu vlastnictví

- **Kde:**
 - sídlo žalovaného (celá škoda)
 - stát, kde došlo k zásahu (dílčí škoda)
- **Jaké právo:**
 - státu, pro který je požadována ochrana
 - u jednotných EU práv zjednodušená situace díky harmonizaci

Vymáhání práv k
duševnímu vlastnictví
– nároky

- **Informace**
- **Zdržení se dalšího porušení**
- **Náhrada škody, bezdůvodné obohacení**
- **Přiměřené zadostiučinění (nemajetková újma)**
- **Uveřejnění rozsudku**
- **Zákaz poskytování služby u ©**

Vymáhání práv k duševnímu vlastnictví – příklad

- Zásah do autorského práva německou společností:
ČR, Německo, USA, Kanada
- Žaloba v ČR může znít na celou škodu
- Žaloba v jednotlivých zemích může znít na dílčí škodu
- Vždy se ale použije dané rozhodné právo pro posouzení nároku
- Pozor na (nepovinnou) registraci v USA

Interní pravidla pro efektivní ochranu duševního vlastnictví

Jasně definované povinnosti, zacházení s know-how a
prevence sporů

Vymezení odpovědností v
nakládání s duševním
vlastnictvím a know-how

Pravidla pro zveřejňování
informací o inovacích a
know-how

Stanovení sankcí za
porušení interních předpisů
IP

Snížení rizika sporů mezi
zaměstnanci a partnery

Pravidelná školení a
monitorování dodržování
pravidel

Prevence ztráty hodnoty
inovací a firemních aktiv

Nejčastější chyby a rizika v ochraně duševního vlastnictví

Jak systematický přístup zamezí finančním ztrátám a právním komplikacím

Opožděná registrace vede ke ztrátě právní výhody

Nesprávná volba formy ochrany snižuje efektivitu ochrany

Podcenění mezinárodních rozdílů komplikuje zahraniční ochranu

Opomenutí ochrany doprovodných prvků, například designu a názvů

Důsledkem jsou právní spory, finanční ztráty a poškození image firmy

Systematický a odborný přístup k IP strategii efektivně předchází rizikům

Zabezpečte růst firmy díky strategické ochraně duševního vlastnictví

Investujte do ochrany IP jako klíče k dlouhodobé
konkurenceschopnosti a úspěchu na zahraničních trzích

- 1 Vnímejte ochranu duševního vlastnictví jako **dlouhodobou investici** do konkurenční síly firmy
- 2 Strategicky vybírejte typy ochrany podle charakteru vašeho řešení a cílového trhu
- 3 Využívejte dostupné **finanční podpory** k efektivnímu financování ochrany IP
- 4 Stanovte a dodržujte jasná interní pravidla pro správu a využívání ochrany duševního vlastnictví
- 5 Pravidelně sledujte trendy v oblasti IP a vývoj trhů pro adaptaci vaší ochranné strategie
- 6 Spolupracujte s odborníky, aby byla vaše ochrana **efektivní** a flexibilní vůči změnám

Další dotazy?

Martin Loučka

loucka@cyberlawyer.cz